

YETMİŞİN KİTAB GÜZGÜSÜ

Ədəbiyyatın işi insanı anlatmaqdır.
Vüsal Nuru

Yaxşı adam mətin olur dünyada,
Çox az olur, çətin olur dünyada.
Yaxşı adam Vətən olur dünyada,
Ünvanına xoş nəğmələr yazılır!
Mövlud Teymur

Xoş o kəslərin halına ki,
sözü əməlinin özüdür.
Xoş o kəslərin halına ki,
amalı özünün sözüdür.
Ə.Xələfli

Həyatıma, mənəvi mühitimə doğma olan adamları, xüsusən də söz sahiblərini həmişə elə həyatımın rəngləri kimi qavramışam. Düşünmüşəm ki, bu rənglərsiz ömrüm, günüm çox sayə görünərdi. Kifayət qədər ədəbi təcrübəsi, zəngin yaradıcılığı olan Mövlud Teymur da bir çox hallarda sadələşmiş görünür, amma mənəvi böyüklüyünü sadəliyi ilə yadadan təbiəti ilə mənə çox doğmadır.

İsteyini ən müxtəlif formalarda müsahibini incitmədən, bir doğmalıq mühiti yaradaraq dilinə götürən Mövlud Teymur Azərbaycanın müstəqillik zamanından bəri özünü görmədən şeirləri ilə tanımışam. "Ədəbiyyat", "Ulduz", "Azərbaycan" ədəbi dərgilərində çap olunan şeirləri ilə onun həyatın görünən, yaxud görünməyən tərəflərini əlləməlik etmədən, birbaşa, təbii və qaynayıb gəldiyi kimi yazıya gətirməsi diqqətimi cəlb edib. Özünün dediyi kimi elə övəldən Səməd Vurğun kimi, Məmməd Rahim kimi, Süleyman Rüstəm kimi yazmaq istəyib. Daha sonrakı mərhələdə Məmməd Arazı, Bəxtiyar Vahabzadəni, daha sonralar Əli Kərimi, Rəsul Rzanı özünə ədəbi qaynaq bilib. Yəne öz dediyi burada yerinə düşür: "Mənim tapındığım görkəmli sənətkarların hərəsi bir bulaqdır. Dadları, tamları da bir-birindən fərqlidir. Amma baxırsan, büllurlüğü, saflığı oxşardır. Elə bu oxşarlığın özü də göz oxşayır". Beləliklə, Mövlud Teymurun bədi-i poetik yaradıcılığı Azərbaycan mənəvi mühitinin XX əsr boyu formalaşmış zəngin poetik ənənələrinin ruhu üstə böyüyüb, boy atıb, pərvazlanıb.

Şairin 70 yaşı öten il tamam oldu. Yazıya başlıq kimi "Yetmişin kitab güzgülü"nü seçməyim də təsadüfi deyil. Burada "yetmiş" sözü mənəvi mühitinin isteklər zirvəsinə çatmaq anlamı daşıyır. Bu yolun diklənilmiş müəyyən məqama çatmasınca şairin dizləri çox yerdə qanayıb, əllərinə tikanlar batıb. Özü demişkən, onun da həyatı bir çox başqalarının kimi rəvan, axarlı-baxarlı olma-

yıb. Çoxlu əzablar, əziyyətlər görüb. Elə "Yetmişin kitab güzgülü" başlığında şairin yaşına da işarə var.

Həmişə düşünmüşəm ki, yaşım çox şeydə fərqi var. Baxmayaraq ki, məşhur məhəmədə "Yaşın nə fərqi var?" deyilir. Gəncliyin iddiası çox ola bilər, çünki qabaqda kifayət qədər vaxtı və hələ qaynayan enerjisi var. O başqa məsələdir ki, həyat ona hansı yolu göstərəcək, o yolun hansı axarı ilə gedəcək. Amma yetmişə yetmişlərin həyatı artıq ömür güzgülüsündən aydın görünür və iddialara, tələblərə, mənəm-mənəmliyə də yer qalmır. Əsas odur ki, güvencə üçün dağıntı özün yaratmış olasan.

Uğurlarını, dərc olunan kitablarını diqqətdən, gözdən keçirəndə bir daha inanırsan ki, o, söz meydanında vaxtını havayı keçirməyib. Bir az da el dili ilə desək, papağını günə havayı yandırma-yıb. Siyasi sistem 90-nın 20 yanvarında ilk zəlzələni yaşadı. İmperiya ən müxtəlif tərəflərdən çat verdi. Qara qorxular, sət qadağalar, sözü ütüllü deməyə məcbur edən tələblər qırılan paslı zəncirlər kimi ovulub düşüncələrdən tökülürdü. Artıq Mövlud Teymur da mətbuat səhi-fələrində işiq üzü görünən şeirlərini bir araya gətirmək, bir kitabda ortaya çıxarmaq arzusunun həsrətlərinin dizini qatlayaraq reallaşdırmaq imkanı qazandı.

"Bir sözüm var" kitabı 1990-cı ildə işiq üzü gördü. Bu, müəllifin ilk kitabı seriyasından buraxılan nəşirdir.

Mövlud Teymurun "Bir sözüm var" kitabı "Vətən sənəsin" şeiri ilə başlanır. Bu şeirin 1979-cu ildə yazıldığı diqqətə alsaq, onu deməyi özümüzdə borc bilməliyik ki, bu şeirin yazıldığı vaxtadan Mövlud Teymur artıq poeziyada yolunu çoxdan tapmış, nəyi necə yazmağın təhərini kifayət qədər bilmişdi. Çünki onun 60-cı illərin axırı, 70-ci illərin əvvəllərində şeirləri müxtəlif qəzetlərdə işiq üzü görür bilirdi. Amma həmin şeirin kitabda qabağa çəkilməsi Leninə, partiyaya, "Oktyabr" a həsr olunan şeirlərin əvvəllərində çəkilməsi hökmünün başa çatdığını göstərir.

20 Yanvar Azərbaycan xalqına vətən yaddaşı qaytarmışdı. Həmin şeirin kitabda birinci verilməsi bu yaddaşın tələbindən irəli gəlirdi.

Vətən, sənəsin bu dünyanın bəzəyi,
Sən öyrətdin sevinməyi, gülməyi.
Bu yerlərdə ürəyimin ürəyi,
Vətən, sənəsin, Vətən, sənəsin,
Vətən, sən!

Çöllərimi eləmişən sünbüllü,
Düzlərimi bənövşəli, tər güllü.
Başım üstə bir nəğməkar bülbüllü,
Ötən sənəsin, ötən sənəsin,
ötən sən!

Sal qayada qıpqırmızı lələtək,
Gülə üstə xoş ətirli nanatək.
Göy çəməndə çinar kimi şux, kövrək,
Bitən sənəsin, bitən sənəsin,
bitən sən!

Müəllifin ilk kitabı seriyasından işiq üzü görünən "Bir sözüm var" kitabına Mövlud Teymurun kifayət qədər çoxlu şeirləri daxil edilib. Əgər şeirə urvat, hörmət yönündən yanaşılmalı olsaydı, bu kitabın həcmi 85 səhifə yox, 185 səhifə olardı. Kitabda 3 bölmə üzrə qruplaşdırılan şeirlər məzmun, ritm, əhəng baxımından çox fərqlidir. Şeirdən-şeirə keçdikcə müxtəlif ovqatların təsiri altında olur. "Bir hava çal" bölümündə şair Teyyub Qurbana həsr olunan "Bir şair yaşayır" şeiri sanki ustad aşığı ifa etdiyi köülləri riqqətə gətirən saz havasının son notları təsirini bağışlayır.

Bir şair yaşayır doğma Bakıda,
Adı dodaqlarda, dillərdə gəzir.
Xəzər sahilində qərar tutsa da,
Xəyalı ən uzaq ellərdə gəzir.

...Yazır, soyuq olur yayı dağların,
Kükürəyən çayları sazaqdır, dondur.
Bu ana torpaqda donan çayları,
Şeirilə isidan Teyyub Qurbandır!

Teyyub Qurban həqiqətən Azərbaycanın ünlü ziyalılarından biri idi. Azərbaycanın ən mübahisəli dövrlərinin tədqiqatçısı kimi tanınırdı. Həm də poetik yaradıcılığı ilə ədəbi janrların ən müxtəlif sahələrində uğurla çəlmə işlədirdi. Teyyub Qurbana həsr olunan şeir Mövlud Teymurun dövrünün ədəbi mühiti ilə nəfəs aldığına güzgülü tutur.

"Ürəkləri oxumaq çox çətindir" bölümünün son şeirlərindən biri də "Nə yaxşı" adlanır.

Çəmənlə ətirli, çöl rayihəli,
Bir bulaq başı ola nə yaxşı.
Çaylar havalı, sellər nəğməli,
Açıqlar saz da çala, nə yaxşı!

Şirin söhbətlə, şirin söz ilə,
Ürək açıla, güllə, nə yaxşı.
Nurlu dünyəyə nurlu ömrümüz,
Həmişə ölə belə, nə yaxşı!..

Onu da deyim ki, "yaxşı" sözü Mövlud Teymurun yaradıcılığında obraz olaraq keçir. O, bu sözlə dəfələrlə müraciət edir; müxtəlif formalarda. "Yaxşı adam", "yaxşıluq", "yaxşıluğa nə var ki?", "yaxşıluğa yaxşıluq" və s. Hələ bu sıranı xeyli artırmaq da olar. Bu da onu göstərir ki, Mövlud Teymur cəmiyyətdəki mənəvi harmoniyani "yaxşı"sız təsəvvür etmir. "Yaxşı" olmadan yaxşı mənəvi harmoniya da yoxdur.

Kitabın üçüncü bölümü "Güllər arasında" adlanır. Bu sıraya Mövlud Teymurun təbiət lövhələri, təbiətdən aldığı təəsüratın poetik əks-sədası kimi yaranan şeirləri daxil edilib. Açıqı, onun bu təbiət lövhələri sırasında, bir az da dəqiqləşdirək, güllər arasında gördüklərinin hamısını yazıya gətirmək vicdani borc olardı, ancaq bu imkandan məhrum olduğumuzdan onun "Tək ağac" şeirinə üz tuturuq. Həm də onu deyim ki, bu şeirdə kifayət qədər dərin ictimai məzmun da var:

Nə bitmişən tənha açıq səhrada,
Bilmirsen ki, burda sənə həyan yox?!
Niyə yaşıl meşələrdə bitmədin?
Meşələrdə sən kimi ağac yox!..

Hər biri də əsgər kimi dayanıb,
Deyərsən ki, bir odudur düzülüb.
Qarşısında qarı düşmənlər - tikan da,
Qorxusundan yerə sinib, büzülüb!

Nə bitmişən açıq-saçıq səhrada?
Tələyini düşünürsən bəri sən?!
Elə bil ki, sən sürgün ediblər,
İltirmissən yoldaşı sən, yarı sən.

Görkəminə baxan deyər yetimlə,
Kimsəsizlik sənə haldan salıbdır.
Deyirsən ki, bəlkə yalvar-yaxarla
Meşələrdən sənə səhra alıbdır?!

Belə tənha həyatına yanınam,
Tənha ömür bilirəm nə deməkdir.
Unutma ki, el içində deyirlər:
Hər bir zaman təklənən də, bil, təkdir!
Şeir o qədər fikir ardıcılığı, mahiyyəti dəqiq ifadə etmək baxımından elə dəqiqliklə işlənilib ki, bəndləri bir-birindən ayrıb şərh verməyə lüzum qalmır. Şeir oxucuya kifayət qədər müəllif düşüncələrini çatdırmaq gücündədir. Mövlud Teymur 1979-cu ildə bu şeiri yazıb. Və bu şeirlə göstərib ki, o həm də hə-

yat, cəmiyyət, təbiət haqqında global düşünmək mərhələsinə çatıb və özünü ifadə etmək gücündə olub.

"Bir sözüm var" kitabı heç bir cəhətdən köhnələndirilməyib. Tənqidçilər və publisistlər üçün fikir meydanı açan bir kitabdır. Mövlud Teymur zaman-zaman yaşatmaq gücündə olan bir kitabdır. Şair Mövlud Teymurun əlimdə olan növbəti kitabı "Haqqın ömrü" adı ilə 2003-cü ildə "Şirvanşir" də işiq üzü görüb.

Kitaba Azərbaycanın ünlü sənətkarı, müdrik şəxsiyyəti Müzəffər Şükür Məhul "Ön söz" yazıb. Və öz sözümdə Mövludun hansı mühtəddən gəldiyinə, halal insanlardan soy götürdüyünə, təbiəti sevgisinə işiq tutduğundan sonra kitab haqqında da bir neçə cümlə yazır: "Haqqın ömrü" kitabı doğruluğu, düzlüyü, vətəni sevməyi, onun daşına, çuşuna məhəbbətlə yanaşmağı təbliğ edir. Bu kitab Mövlud Teymur qəlbindən qopan doğma hissələrin bədii toplusudur. Şeirdən-şeirə inkişaf edən Mövlud bu kitabında da Azərbaycan təbiətinin saflığını, gözəlliyini təsvir etməkdən doymur. Bu, onun bir şair kimi məramı, əqidəsi və arzusudur. Bu sözlərin təbiiyi, səmimiyyəti bizi inandırır ki, Müzəffər Şükür kimi tanınmış bir sənətkar zamanında Mövlud Teymur duya bilən, onun poetik kimliyinə qədərincə inanandan olub.

Mövlud Teymurun poetik kimliyini araşdırarkən, bir daha ənənə üzərində boy göstərdiyinə şübhə yeri qalmır. O, demək olar ki, bütün yaradıcılığı boyu Səməd Vurğun ənənəsi üzərində köklənib, ruhunu da bu ənənəni davam etdir-məklə yazıya gətirib. O, bir çəlmə dostuna - Qazaxda yaşayıb-yaradanaşairlərdən birinə müraciət edərkən özünün də tapındığı ruh mənbəyini tərənnüm edir və dostunun da məhz bu mənbədən qaynaqlanaraq pərvəriş tapmağında qürurlanır:

Qazax eli çox şairlər yetişir,
Onlardan da biri sənəsin, biri sən.
Şeirə mənə Səməd Vurğun gətirib,
Hər vaxt onu diri bildin, diri sən.

...Aslanbəyli əzal yurdun, məkanın,
Canından da çox sevdinin bir canın.
Mərd oğlusan anam Azərbaycanın,
Vurğun sözü, Sarıvalli şeirisen.

Şairin istinad kimi çəkdiyi adlar təsadüfi deyil. Dostu Nadir Məmmədini də ustadlar yoluna sədaqətli olmağı ona əsas verir ki, bu şeiri ilhamla, ruhla qələmə alsın. "Haqqın ömrü" kitabı həyat, insanlar, cəmiyyət, zamanlar arasındakı fərqlər, dəyişən dövrün qarşılaşan tələləri barəsində fəlsəfi ümumləşdirmələrə şair düşüncələrini özündə ehtiva edir. Doğrudan da, haqqın ömrü nə qədərdir? Haqq deyəndə biz nəyi başa düşürük? Mistik düşüncədə haqq ali idarəedicisi varlığını adlandır. Əgər ali idarəedicisi varlığı həqiqət kimi qəbul edirsək, onda elə haqq deyəndə biz dünya haqq-qətiyyəti başa düşürük.

Mövlud Teymurun düşüncəsində qarantılıq işiq daim vuruşdadır. Yalanla doğru savaşıdır. Ancaq heç vaxt qarantılıq işığa qalib gəlmir. Yalan doğrunu yenir. Bütün hallarda ən qanlı savaşırdan belə haqiqət qalib çıxır. Şair "Haqqın ömrü" kitabında haqiqətin möglubə-dilməzliyini tərənnüm edir. Onun üçün haqqın ömrü bitmir, tükenmir.

Bu kitabı müəllif əməsi Xasməmməd Teymurovun İkinci Cahan savaşındakı hərbi yoluna həsr etdiyi "Ondan xəbər gəlmədi" lirik poeması ilə bitirir.

(Davamı 5-ci səhifədə)

(Əvvəlki 4-cü səhifədə)

Əlbəttə, müəllif "Ondan xəbər gəl-mədi" lirik poemasında müharibənin dəhşətlərini xatırladan əhdləri, peyman-ları pozan müharibənin bələlarını göstə-rən duyğulanmalar meydan verir. An-çaq sonluğu qəhrəmanın yaşarlığına inamla bitirir: "Yox, yox, əmin ölməyib, Ay mənim sirdaşlarım. O, ölməz bir igid-dir, Ürəyimdə yaşayır. Neçə-neçə arzum-da, Diləyimdə yaşayır. O, ölməz bir qəh-rəman, O, ölməz bir əsgərdir. Onun bö-yük arzusu, Bir əbədi zəfərdir. O, şeirim-də, nəğməmdə, Sözlərimdə yaşayır. Son-suz baxışlarımda, Gözlərimdə yaşayır. Mən göz olub boylanın, Çiçəklərdə yaşa-yır. Nə olsun ki, davadan, Gəlməyib əmin mənim. Hər sözümdə yaşayır. Öl-məyib əmin mənim". Göründüyü kimi, əsər müharibədə həlak olanların vətənin özü ilə qovuşaraq yaşamasına inam yaradır. Mövlud Teymurun növbəti kitabı "Rəsul Rza demişkən" (2008) adlanır. Nisbətən həcmcə kiçik olan bu kitabda müəllifin XX əsrin böyük sənətkarları haqqında poetik düşüncələri yer alıb. Bu bərədə annotasiyada deyilir: "Şair Möv-lud Teymur "Rəsul Rza demişkən" (2008) kitabında Azərbaycanın xalq şairləri Rəsul Rza, Nigar Rəfibəyli və xalq yazıçısı Anara olan məhəbbət və ehtiramını müxtəlif illərdə yazdığı şeir-lərdə səmimi dillə ifadə etmişdir. "Şair-lə ilk görüş" poemasında müəllif Rəsul Rzanın böyüklüyündən, ali keyfiyyətlə-rindən, gənclərə qayğıkeşliyindən, sənət adamına əl tutmağından söhbət açmış-dır". Bu kitab Mövlud Teymurun böyük sənətə olan sevgisinin təzahürü kimi ya-ranıb.

Mövlud Teymurun hansı ənənə üzərində boy göstərdiyini bildiyimdən, onun Rəsul Rzaya bağlılığının səbəbini sadəcə öz dilindən eşitmək istədim: "Mən Rəsul Rza poeziyasında fikir üm-məni görürəm. Onun hər hansı bir şeiri-ni oxuyanda xəyalım məni dağa, bağa çəkir. Və bir də görürəm ki, ilham məni axtardığım ünvana yetirir. Bax, budur, məni Rəsul Rzaya bağlayan". Burada həyatı bir həqiqət ifadə olunub. Hec bir şair yox yerdən yaranmır. Kosmosdan fikir götürür. Özüne qədər mövcud olanların üzərindən boy göstərir. Möv-lud Teymur da Rəsul Rza poeziyasına sevgisinin bəhrəsi olaraq "Rəsul Rza de-mişkən" kitabını yarada bilib. Bu kitab-da Rəsul Rza üslubu da görünür. Bu ki-tabda Rəsul Rzanın əhatə etdiyi mühitin gücü də görünür. Və Rəsul Rzanın özü-nün də qüdrəti Mövlud Teymur poetika-sı ilə üzə çıxır.

Allah, inama bax, etiqada bax,
Ondakı qüdrətə, istedadla bax!
Şeirə, şeiriyyəyə, yanar oda bax,
Soyumaq bilməyir illər keçsə də!

Daim günəş kimi parlayır, yanır,
Göy kimi yeri də tərtəmiz sanır.
İnsan ürəyini bir dəniz sanır,
Çağlayıb yanından sellər keçsə də!

... Qəlbində yaşayır xanım Nigari,
Gülşən, gülistanı, solmaz baharı.
Birgə ələyiblər şamı, naharı,
Halal süfrəsindən əllər keçsə də!

Kitabda "Şairlə ilk görüş" adlı lirik poema da yer alıb. Xalq şairi Rəsul Rza-nın öziz xatirəsinə həsr olunmuş həmin poemanın ilk sətirləri Rəsul Rza dövrü-nü yaddaşa getirir: "Yetmişinci illər... aldan çıxıb getmişinci illər... Fəqət şeir-də, sənətdə gövhər, zər, inci illər!... Rə-sul Rza, Əli Kərim, Sərdar Əsəd, Məmməd Araz, Fikrət Sadiq, Fikrət Qoca... Onda da onlar ucadan uca idi, uca... Onda da şeirimiz quş kimi dillərdə gə-zirdi qanad aç-aça!... Ustadlardan öyrənmək, əz etmək dəbdə idi, Bu arzuya çatmaq, yetmək dəbdə idi! Bu hissəyə sayan çox talabə idi!...". Mövlud Teymu-run duyğularının ifadəsi olan bu sətirlər də, ustadların gənclərə münasibətini də gözələrimizin önünə götürür. Yaddaşımız-

da zamanın mənzərəsi canlanır. Bu da onun göstərir ki, Mövlud Teymur söz-sənət adamı kimi ədəbiyyatın böyük qazanında axırıncı bişib, püxtələşib, yetişib, yetmişə yetib.

Mövlud Teymurun qəlbən, ruhən bağlandığı qələm dostlarına münasibəti onun yaradıcılığında tam mükəmməlliyi ilə öz əksini tapır. Onun yaxşı adam obrazını kifayət qədər mükəmməlliyi ilə yaratdığı növbəti kitabı elə "Yaxşı adam" (2012) adlanır. Bu kitabın redaktoru İslam Sadiqdir. Onun diqqəti ilə yazılmış annotasiya kitabın məzmununu tam ehtiva edir: "Mövlud Teymur 1976-cı il də institutu qurtardığı gündən harda işlə-yibsə, nadan, şər adamların böhtanları

Hər bir sənətkar üçün ağın və qaran-hər sətir sərhədlərlə ayrılmayan, amma hər halda ağılın və qaralığın görünən tərəfləri var. Mövlud Teymur "Yaxşı adam" kitabında mənəvi ölçüləri, xarak-teri, təbiəti ilə insanlığı sevmə, həyatın yaşarlığını təmin edən insanları törə-nümü edib. Yaxşı adam varsa, demək, pis adam da var. Bəs pis adam deyəndə biz kimi gözələrimizin önünə götürürük. Şübhəsiz, yaxşı adamın dəyərlərinin ziddini özünə həyat düsturu seçənlərin hər biri elə pis adamdır. Doğrudur, "Yaxşı adam" kitabı Müzəffər Şükür Məchula ithaf olunub. Şair onun dostluğa sədaqətini, insanlığa sevgisini, həyat idealını uca tutmağını dəyərləndirir. Amma bu-

Mövlud Teymur, Tovuz Mövludqızı və Müzəffər Şükür

YETMİŞİN KİTAB GÜZGÜSÜ

ilə üzlaşıb, milisə, məhkəmələrə düşüb, yalnız şair Müzəffər Şükür Məchul ona arxa durub. Müzəffər Şükür Məchula həsr olunmuş bu şeirlərdə şairin daxili aləmi, böyüklüyü, insani keyfiyyətləri poetik dolğunluqla əks edilmişdir. Kitab Müzəffər Şükür Məchulun sağlığında nəşr olunmalı idi, onun özü də kitaba ön söz yazmışdı. Lakin maddi çətinlik üzündən kitabın nəşri gecikdi. Şeirlərin hamısı şairin sağlığında yazılıb və onun özü onları oxumuşdu. Yalnız "Haradan tapım" və "Yaxşı sənətkar" şeirləri onun ölümündən sonra yazılıb. Kitab çox səmimi və bədii dillə yazılmışdır. Bunu hər bir şeirin özü izah edir". Qeyd olunan kimi bu kitab bütövlükdə Müzəffər Şükürə bağlı duyğulanmaların bəhrəsidir. Müzəffər Şükür özü doğru deyir ki, bu şeirlər Mövlud Teymurun mənim qəlbimə inandığından belə təbii və rəvan çıxıb.

Hər halda şairin öz dostuna törə-nümlə onun müxtəlif tərəflərdən görü-nən obrazını qələmə alaraq bir kitab ərsəyə gətirməsi birinci növbədə müəllifin uğurudur. Şair o vaxt uğur qazanır ki, onun həyata, insanlara inamı səngimir, sönmür. Mövlud Teymur üçün həyatın bütün qaralıqlarında Müzəffər Şükür bir işıq kimi görünür: Çətinlərdə qalmazdım, darda qalmazdım, Onda ki, sən ayaq üstə gəzəndə. Hec nəydi əlində ən çətin iş də. Daşı döndərərdin muma bəzən də!

Ancaq hər adama etməzdin bunu,
İnsanı dəvirdən tanımasaydın,
Keçib min sınaqdan, min imtahanıdan,
Sənə olmasaydı gün kimi aydın.

...Mövlud harda olsa, hayanda olsa,
Nurdan danışsalsa, haqdan söz düşsə,
Gəlişən birinci sən göz önünə,
Tapınırsan haqqa, doğruya, düzə!

Sənə - buludlara dəyən çinarın,
Qaməti, şuxluğu bəxş olunubdur.

Möhtəşəm palıdın, dəmirəğacın
Vüqarı - dözümlü nəqş olunubdur!

Mövlud Teymurun yaradıcılıq axta-rışları qitə-qitə gəzən səyyah zəhməti ilə ölçülür. Onun yorulmadan, usanma-dan axtardığı insan başqaları üçün nur mənbəyidir. Şair ona görə onları törə-nümü edir ki, onun təmiz ürəyi var. Alın açıqdır. Özündə olanı - yaxşı nə varsa, hamısını başqaları ilə bölməyə hazırdır:

Sən təmiz ürəklə, açıq alınlı
Böyük səxavətlə nə sadələvhsən.
Deyirəm, səninkə tək oğul yetirən
Bu ana torpağa, vətənə əhsən!

Beləcə, yaxşı adamlığın görünən və görünməyən tərəflərini Mövlud Teymur sanki rəssam qələmi ilə çəkir. Gözləri-mizin önündə canlı insan mənzərəsi ya-radır.

"Yaxşı adam" kitabı poeziyanın müx-təlif janrları ilə bəzənib. Gözü yormur. Düşüncədə yeknəşəqlik təsiri buraxmır. Əslində Mövlud Teymur özünün sağlam, duru, mənavi mühitindən dünyaya baxı-şını da bu kitabla gətirir.

"Göyçay çinarları" şeirlər və poema kitabı 2013-cü ildə nəşr olunub. Bu ki-tabdakı şeirlərin də əsas məzəzi Azər-baycan poeziyasının cəfəkeşlərinin tə-rənnümüdür. Kitabın annotasiyasında elə bu mətləb ifadə olunub: "Şair Möv-lud Teymurun bu kitabı Azərbaycanın xalq şairləri Rəsul Rza, Nigar Rəfibəyli, şair Əli Kərim, xalq yazıçısı Anar, xalq şairi Fikrət Qoca, akademik Bəkir Nəbi-yev və xalq artisti Həbil Əliyevə həsr olunmuşdur. Müəllif bu sənətkarların bədii obrazını layiqincə yarada bilmiş-dir". Mövlud Teymurun uğurunu şərt-ləndirən cəhətlərdən biri də odur ki, özünü təkrar eləmir. Kimin haqqında

rası var ki, Mövlud Teymurun yaxşı adamı uca vicdani dəyəri özü üçün me-yar hesab edir. Bu mənada Mövludun vəsf etdiyi yaxşı adam elə cəmiyyətin hər hansı bir vicdanlı adamıdır. Təsədü-fi deyil ki, müəllif də elə şeirlərdən biri-ni "Vicdan" adlandırır. Şairin vəsf et-diyi vicdan ona tapınan hər kəsi ali mə-qam səviyyəyə yüksəldir. Onun kimliyi, mənəvi yüksəlişi, ali dəyərlərə tapınma-ğı üçün şair fal açmır. Elə vicdana tapı-nan insanın görünən tərəflərini vəsf edir. Onu gözələrdən oxuyur, sözündən duyur, mehribanlığını, çiçək təbiətini, gül xasiyyətini görür:

Gözündən oxudum, sözündən duyduq,
Sən necə mehriban insan olmusan.
Çiçək təbiətlə, gül xasiyyətlə
Necə də böyüyüb yaşa dolmusan!

Səndə duyan ürək, nurlu ürək var,
Yaxşını, yamanı seçə bilirsən.
Odur ki, həyatın dolaylarından
Həmişə vüqarla keçə bilirsən!

Mövlud Teymur üçün vicdana tapı-nan insan hər yerdə var. Amma onlar çox vaxt bir çox səbəblərdən görünmür. Amma onları zaman nə qədər çıngasa da, yox olmur. Varlıqlarını tapındıqları vicdanları ilə qoruyub saxlayırlar. Çünki onların duruluğu, büllurlüğü iç-dikləri sudan, böyüdükləri mühitin tə-biətindən qidalanırlar. Belələrini tanı-quruyur. Onların özü günəş kimi nurludur, həlim təbiətlərinin nəvazişləri qaranlıq-da parlayan Ayı xatırladırlar.

Şair təbiət etibarını uca ıcalığı, qüdrə-ti, qaməti, şuxluğu ona görə vəsf edir ki, bu əlamətlərlə vicdanına güvənən insan öyiləmləndir, qürurlüdür:
Balkə büllurlüğü bulaq suyundan,
Saflığı ayna tək çaydan almısan.
Şirin təbəssümü nurlu günəşdən,
Həlim nəvazişi aydan almısan!

poetik söz demək istəyirsə, onun qaba-rıq, xarakterik cəhətinə müşahidə edir. Yadda qalan cizgiləri yazıya gətirir.

Bu kitabda Mövlud Teymurun Rəsul Rza əzəmətinə göstərdən şeirindən iki bəndə nəzər salmaq fikrimizin təsdiqi üçün bəs edər:

Geniş ürəyində kainat, cahan,
O yazdı, yaratdı ürəkdən, qəlbədən.
Bağsız təqiblərdə sına gərəək,
Bir kərə düşmədi ilhamdan, təbdən!

Tükənməz eşq ilə, məhəbbət ilə,
Vətənə, millətə xidmət elədi.
Onu ürəklərin ən sevimlisi
Halal iş, alın tər, zəhmət elədi!

Beləcə, "Göyçay çinarları" kitabın-da səhifələr dəyişir, obrazlar yenilənir, Azərbaycan ədəbiyyatının nəhəngləri ilə üz-üzə gəlirik. Onlarla səmimi dil-ləşmələr ruhümüzü bir daha təmizləyir, aliliyə, ucalığa qaldırır.

Mövlud Teymur bu gün də poetik bir coşuq ilə yazıb yaradır. Elə öten il "A-zərbaycan" jurnalında onun son dövr yaradıcılığını ehtiva edən şeirləri də bi-zi inandırır ki, poeziya onun ruhunda yə-nə də yaşandır. Jurnalda "Ay qocalıq", "Göz yolu", "Di gəl", "Adımı de", "Demə ömür bihadə imiş" şeirləri yet-mişə yetməyən ovqatı altında yazılıb.

Mövlud Teymur 1951-ci ildə anadan olub. 1972-ci ildən özü bəri poeziya aləmində özünə yer tutub. Bu onun əbə-di və halal məkanıdır. Rəsul Rza və Prezident təqaüdü mükafatlarına layiq görülüb.

Bu da yetmişin kitab güzgüsü, hələ çox kitab görünür bu güzgüdə.

O bu gününən coşuq ilə yazıb-yarat-maq istəyini qoruyub saxlayıb. Uğurlar da bizim diləyimizdir.

Əli Rza XƏLƏFLİ
21.04.2022